

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број :

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
АРХИВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2005. ГОДИНУ**

Сарајево, мај 2005. године

САДРЖАЈ

I.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II.	РЕВИЗОРСКИ ИЗВЈЕШТАЈ	4
1.	Увод	4
2.	Осврт на препоруке из претходног извјештаја	4
3.	Налази и препоруке	4
3.1.	Систем интерних контрола	4
3.2.	Буџет	5
3.3.	Обавезе	5
3.4.	Набавке	6
4.	Кореспонденција са клијентом	7
5.	Резиме	7

ПРИЛОГ

- Табела извршења буџета за период 01.01.2005. до 31.12.2005. године,
- Примједбе на нацрт Извјештаја о ревизији,
- Одговор на примједбе

I. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту : Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја **Архива Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Архив) за 2005. годину.
- 1.2. Руководство Архива одговорно је за финансијске извјештаје, за поступање у складу са законима и прописима и успостављање ефикасног система интерних контрола. Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.
- 1.3. Законска основа ревизије садржана је у Закону о ревизији институција Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ», број: 12/06). Ревизију смо обавили у складу са ревизорским стандардима Међународне организације врховних ревизорских институција – INTOSAI («Службени гласник БиХ», број: 15/01). Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин који нам омогућава да се у разумној мјери увјеримо да су финансијски извјештаји састављени у складу са важећом законском регулативом и примјенљивим рачуноводственим стандардима и да представљају тачан и истинит приказ пословања. Ревизија оцјењује и поузданост система интерних контрола којима се обезбјеђује поштивање закона и прописа, заштита имовине, поуздано извјештавање и ефикасно пословање.
- 1.4. Ревизија је на основу узорака испитивала значајне трансакције које поткрепљују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених начела приликом састављања финансијских извјештаја, оцјену значајних процјена извршених од стране руководства приликом састављања финансијских извјештаја, усаглашеност са законима и прописима и оцјену система интерних контрола.

Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за наше мишљење.

Финансијски извјештаји Архива за 2005. годину представљају тачан и истинит приказ пословања, осим за позиције које се односе на сљедеће :

- Обрачунате, а неисплаћене обавезе за плате запослених из 1999. и 2000. године исказане у финансијским извјештајима у износу од 118.783 КМ нису још увијек ријешене (тачка 3.3.)
- Обрачунате, а неисплаћене обавезе за накнаде запослених из 1999. и 2000. године и спорне обавезе према «АМХ Студио 9» из 1997. године исказане у финансијским извјештајима у износу од 76.260 КМ нису још увијек ријешене (тачка 3.3.);
- Спорна потраживања према «АМХ Студио 9» из 1997. године исказане у финансијским извјештајима у износу 17.849 КМ нису ријешене (тачка 3.3.);
- Остварене набавке за потребе Архива у 2005. години нису у цјелости биле извршене према правилима која су прописана Законом о јавним набавкама (тачка 3.4.).

II. РЕВИЗОРСКИ ИЗВЈЕШТАЈ

1. Увод

Архив у оквиру својих овлаштења извршава послове који су дефинисани Законом о архивској грађи и Архиву Босне и Херцеговине. Овим законом уређује се правни статус Архива који наставља са радом као институција Босне и Херцеговине, те се уређује: евидентирање, прикупљање, преузимање, чување, заштита, сређивање, обрада, услови кориштења, истраживање и публикација архивске грађе из надлежности Архива.

2. Осврт на препоруке из претходног извјештаја

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију Архива за 2004. годину, о чему је сачињен Извјештај о ревизији. Освртом на препоруке ревизије дате у поменутом извјештају, утврђено је да Архив није предузео све активности на отклањању недостатака констатованих ранијом ревизијом, и то:

Препоруке које нису реализоване:

- Обавезе за плате и накнаде запослених из 1999. и 2000. године, које су исказане у пословним књигама, нису још ријешене са датумом завршетка ревизије;
- Спорне обавезе и потраживања према «АМХ Студио 9» из 1997. године нису такође ријешене са датумом завршетка ревизије;

3. Налази и препоруке

3.1. Систем интерних контрола ¹

Ревизија је извршила испитивање система интерних контрола, административних и рачуноводствених процедура и квалитета финансијског управљања Архива. Циљ ових испитивања је био да се увјеримо у којој мјери су поуздани подаци на којима се базирају финансијски извјештаји и да ли је финансијско управљање у складу са постојећим прописима.

Министарство финансија и трезора доставило је свим корисницима буџета «Практични водич за ефикасну интерну контролу у институцијама Босне и Херцеговине» који садржава смјернице у вези израде Правилника о интерним контролама.

Водич је усвојен у оквиру Акционог плана од стране Савјета министара и базиран је на, у свијету, широко прихваћеном моделу система интерних контрола од пет компоненти:

- контролног окружења,
- процјене ризика,
- контролних активности,

¹ Интерне контроле су јединствен процес који уводи организација као скуп поступака и мјера које осигуравају тачност и правилност евидентирања финансијских трансакција, њихову пуну усклађеност са законима и економично, ефикасно и ефективно трошење јавног новца и заштита имовине.

- информација и комуникација,
- мониторинга

Највећа одговорност за успостављање система интерних контрола везана је за руководство Архива. Истовремено, увођењем система интерних контрола заснованог на моделу од пет компоненти највише ће користити руководству, јер ће такав систем у разумној мјери обезбиједити заштиту пословања од евентуалних превара, грешака или злоупотреба.

Контролно окружење је основ цјелокупног система интерних контрола које подразумијева ефикасно руковођење и функционалну организацију. У Архиву нису још увијек ријешена питања руковођења и организације. Наиме, директор и замјеник Архива нису именовани (руковођење Архивом врши други замјеник), а Архив нема запослених на пословима финансија и рачуноводства (финансијско пословање Архива обављају двије особе по уговору о дјелу).

По том основу у Архиву не постоје претпоставке за увођење ефикасног система интерних контрола с обзиром на слабости контролног окружења. Остале компоненте система интерних контрола не могу бити изграђене док се не стекну услови из контролног окружења, првенствено они који се односе на ефикасно руковођење и одговарајућу организацију финансијског пословања

3.2. Буџет

Приједлог буџета Архива израђен је под претпоставком запошљавања додатних 8 запослених што није у потпуности остварено до краја године. Пројекција буџета Архива износила је 638.048 КМ која је коригована од стране Министарства финансија и трезора за 196.033 КМ на ниже, тако да је коначно одобрени буџет износио 442.015 КМ. Усаглашавање коначног приједлога буџета са Министарством финансија и трезора и повезивање са планираним активностима Архива није извршено.

Одобрени буџет створио је одређене резерве на појединим ставкама буџета и одређена прекорачења буџета која су коригована прерасподјелом средстава у децембру 2005. године. Укупан износ прерасподјеле буџета износио је 75.000 КМ (највеће смањење буџета извршено је на позицији «плата» - 53.000 КМ, а највеће повећање на позицији «капитална улагања» - 30.000 КМ).

Препорука

Препоручујемо да Архив дефинише циљеве пословања и потребе запошљавања особља, те да унаприједи комуникације са Министарством финансија и трезора у циљу доношења оптималног буџета који задовољава потребе Архива.

3.3. Обавезе

У пословним књигама Архива евидентирани су застарјеле обавезе из ранијих година које се у билансу Архива сваке године приказују у истом износу као преноси почетних стања. Укупне обавезе Архива из ранијих година које су евидентирани у пословним књигама износе **195.043 КМ**.

Највећи дио ових обавеза Архива односи се на неисплаћене бруто плате за три запослена из 1999. и 2000. године у укупном износу од **118.783 КМ**. Обавезе за неисплаћене плате створене су прије конституисања Архива према Закону о Архиву Босне и Херцеговине који је ступио на снагу у јулу 2001. године. Архив Босне и Херцеговине није прекидао свој рад, али због неријешеног правног статуса Архива у

континуитету, за три запослена нису, према њиховим наводима, исплаћена средства за плате и накнаде у периоду од августа 1998. године до априла 2001. године. Обавезе према запосленима за 1998. и 2001. годину су исплаћене, тако да су остале обавезе које се односе на 1999. и 2000. годину. Наведене обавезе представљају потенцијалне обавезе које могу бити извршене на терет средстава буџета БиХ.

Дио исказаних обавеза у износу од **76.260 КМ** односи се на накнаде запосленима из 1999. и 2000. године и спорне обавезе у вези са испорученим материјалом за Архив од фирме «АМХ Студио 9» Сарајево.

У пословним књигама Архива евидентирана су и застарјела потраживања из ранијих година која се у билансу Архива сваке године приказују у истом износу као преноси почетних стања. Укупна потраживања Архива из ранијих година која су евидентирана у пословним књигама износе **17.849 КМ**, и односе се на спорна потраживања према фирми «АМХ Студио 9».

Застарјеле обавезе и потраживања нису још увијек ријешени, али њихово рјешавање није у потпуној надлежности Архива.

Руководство Архива у више наврата консултовало је надлежне институције Босне и Херцеговине (Министарство финансија и трезора, Савјет министара, Омбудсман за људска права) за рјешавање проблема измиривања насталих обавеза по основу плата и накнада, али исти још увијек није ријешен. Након тога је комисија Министарства финансија и трезора извршила увид у спорне обавезе Архива за плате и накнаде. Архив је у 2006. години упутио захтјев Министарству финансија и трезора да у складу са Законом о утврђивању и начину извршења унутрашњег дуга БиХ и закључка Савјета министара одобри исплату неизмирених обавеза Архива из претходних година.

Препорука

Ревизија је у свом ранијем извјештају назначила да нема мандат да арбитрира у случају рјешавања ових обавеза, за чије рјешавање надлежност има Савјет министара и Министарство финансија и трезора. Овај став ревизија и даље заступа.

Такође, спорне обавезе и потраживања у пословним књигама по основу евиденција које се односе на добављача «АМХ Студио 9» Архив треба да исправи након што се заврши спор са наведеним добављачем.

3.4. Набавке

Канцеларија за ревизију је уважила чињеницу да је 2005. година била прва година примјене новог Закона о јавним набавкама, као и чињеницу да је јавни сектор током 2005. године био ускраћен за подршку институција чије је формирање било предвиђено тим законом. Међутим, ревизија истиче обавезу поштивања Закона о јавним набавкама и у намјери да допринесемо бољем разумијевању проблематике набавки, скрећемо пажњу на недостатке у процесима набавки које смо забиљежили током обављања претходне и завршне фазе ревизије:

- Архив је по основном уговору за извођење радова на реконструкцији у просторијама архиске грађе, продужавао радове у великом проценту од износа основних радова без анекса уговора;
- Достављене понуде за набавку компјутерске опреме отворене су приликом доставе на протокол Архива, а прије рока за отварање понуда наведеног у тендерској документацији (доказ: на понудама се налази број и датум пријема). Ово ствара могућност преферирања понуђача.

Препорука

Ревизија је и раније констатовала одређене пропусте у процедурама јавних набавки. У конкретном случају, препоручујемо Архиву да у захтјеву за понуде обухвати укупне потребне радове како би се избјегли накнадни радови у значајном проценту од уговорених. Такође, код пријема понуда, комисије морају обезбиједити тајност података из понуда до рока њиховог отварања.

- За послове чишћења и премјештања архивске грађе и других материјала из сутерена Објекта 3. на Маријин Двору, ангажоване су фирме са којима су потписани оквирни споразуми о ангажовању радника. Наведене фирме испостављале су рачуне за извршене радове. Архив није у овом случају обезбиједио конкурентне понуде од више понуђача за услуге. Такође, у конкретном случају Архив није закључивао посебне уговоре са ангажованим фирмама у којима би се прецизирали вриједност послова, број ангажованих радника и рокови завршетка радова. Овим се не може гарантовати ефикасно извршење послова и рокови завршетка радова.

Препорука

Препоручујемо да се приликом било којег ангажовања за пружање услуга Архиву обезбиједи конкурентне понуде и закључе уговори са прецизно утврђеним елементима извршења послова.

4. Кореспонденција са клијентом

Архиву је уручен нацрт Извјештаја о ревизији за 2005. годину, на разматрање и достављање коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од 15 дана, Архив је доставио своје коментаре на нацрт Извјештаја.

По нашој процјени, Архив није доставио нове доказе и чињенице које би утицале на измјену налаза садржаних у нацрту Извјештаја.

У прилогу Извјештаја достављамо вам коментаре Агенције и наш одговор.

5. Резиме

Током обављања свог мандата ревизија је констатовала готово исте недостатке који су били уочени и 2004. године. Ревизија је уочила одређене слабости система интерних контрола у дијелу који се односи на недостатак руковођења и организације у Архиву.

Унутрашња организација Архива није у потпуности имплементирана тако да због непопуњености одређених радних мјеста Архив не може у потпуности извршавати све предвиђене функције и успоставити ефикасан систем интерних контрола. Руководна функција Архива недостаје с обзиром да функција директора Архива и замјеника директора није попуњена од средине 2004. године.

Обавезе за плате и накнаде из ранијих година (1999. и 2000. година) нису још увијек ријешене и представљају потенцијалне обавезе на терет буџета БиХ.

Обавезе по основу судског спора са фирмом «АМХ Студио 9» Сарајево из 1997. године нису такође ријешене и представљају такође потенцијалне обавезе на терет буџета БиХ.

У Архиву су и ове године констатовани одређени недостаци у процедурама набавки које нису биле извршене у складу са прописима који регулишу ову проблематику.

**ЗАМЈЕНИК ГЛАВНОГ
РЕВИЗОРА**

мр. Драган Кулина

ГЛАВНИ РЕВИЗОР

Миленко Шего